

KOKEESSA NOPEIDEN TILANTEIDEN PUNAPISTETÄHTÄIMET

**Huippu-
tarjous**
sivulla
13
Tutustu
ja tilaa
Riista.

RIISTA

4 / 2014 8,80 €

TABLETTIEN KARTTASOVELLUKSET

B-Bark
Tracker
Ultrapoint
Karttaselain
Maastokartat

**TARVAS-METSÄSTYSLUOTI:
KOTIMAINEN JA LYIJYTÖN**

LIIPASINHORKKA

**JAHTIMATKALLE VALMISTAUTUMINEN
KÄYTETYN HAULIKON OSTO-OPAS
TEE-SE-ITSE: LOUKKU ARALE KETULLE
KANAKOIRAN KOULUTUS: KIRJEKYYHKY**

Outdoormedia

Kotimainen massiiviluoti metsästykseseen

Red Moose Tarvas

Lyijyttömille luodeille on nyt kysyntää ja kysyntä luo myös tarjontaa. Nyt esitellään kotimainen Tarvas-messinkiluoti.

TEKSTI JA KUVAT: ESA HÖYSNIEMI

Massiiviluodeilla on kolme eri toimintatapaa. Riistaan osuessaan luoti joko säilyttää muotonsa, sirpaloituu kärkestään tai laajenee hallitusti sienimäiseksi. Lisäksi monien luotien toimintatapa muuttuu osumanopeuden mukaan. Pääraaka-aine on kupari ja riippuen seostuksesta muuttuvat kovuus ja murtumiskynnys (ja väri) oleellisesti. Lisäksi monometalliluodin valmistuksessa on hallittava lämpökäsittely.

MESSINKILUODIT

Useimmat messinkiluodit muotoutuvat vain vähän tai ei lainkaan. Erilaisilla kärke-tyypeillä on pyritty saamaan aikaan suurempia haavakanavia, mutta tärkein tekijä näiden luotien tehossa on mahdollisimman suuri osumanopeus. Nopeuden pudottua alle 700 m/s haavakanava pienenee dramaattisesti. Toisaalta luodin nopeus kohteessa ei hidastu samoin kuten voimakkaasti laajenevilla, ja näin läpäisyä löytyy usein jopa reilus-

ti yli tarvittavan. Kun surffailee laajenevattomien messinkiluotien valmistajien sivuilla, voi havaita että poikkeuksetta luoteja ylistetään parhaimmaksi mahdolliseksi vaihtoehdoksi. Kuluttajan on siis tehtävä omia päätelmiä ja se on vaikeaa ennen kuin luodeilla on ammuttu runsaasti riistaa.

TARVAS .308 WINCHESTER

Kaliiperin .308 Win tehotasoon suunniteltu Tarvas-luoti painaa 10,7 g (165 gr).

Erilaisia messinkiluoteja osuman jälkeen. Vasemmalla Woodleigh Hydro 790 m/s ja 849 m/s, Impala CHP Moose Stopper 878 m/s ja 1020 m/s, Impala LWHV 910 m/s, Impala RNFP 801 m/s ja Tarvas 844 m/s ja 770 m/s.

Sè on muotoiltu mahdollisimman virtaviivaiseksi siten, että kärjen laajenemisen pitäisi vielä toteutua alle 600 m/s osumanopeuksilla. Muiden messinkiluotien tapaan kärkiosan laajenema ei voi olla kovinkaan suuri murtumatta ja Tarvas-luodilla maksimilaajentuma on suunniteltu jäämään lähelle alkuperäistä läpimittaa. Luodin kärjessä on kaksiosainen ontelo, ensimmäinen aukko on suurempi ja avautuminen alkaa heti osumassa ja jos nopeutta on riittävästi laajenee toinenkin, pienempi syvennys.

Muihin messinkiluoteihin verrattaessa melko samantyyppinen toiminta saadaan Woodleigh Hydrolla, mutta oleellinen ero on luodin ballistiikassa. Käytännössä Woodleigh laajenee kärjes-

tään tuskin nimeksi kun Tarvas-luodin kärki muokkautuu enemmän osumassa ja laajeneminen vastaa Hydroa vasta osuman jälkeen.

Kun tutkitaan ballistisia taulukoita, huomataan ettei eri luotien lentoradoissa ole merkittäviä korkeuspoikkeamia vaikka luotien ballistisessa kertoimisessa eroa olisikin paljon. Oleellista onkin luodin säilyttämä lentonopeus, jolloin samalla nopeudella lähteneiden luotien välinen ero voi esimerkiksi 400 metrisä olla jo yli 100 m/s paremman ballistiikan omaavalla luodilla. Erityisesti massiiviluodeilla, oli toimintatapa mikä hyvänsä, suuri osumanopeus tehostaa luodin vaikutusta.

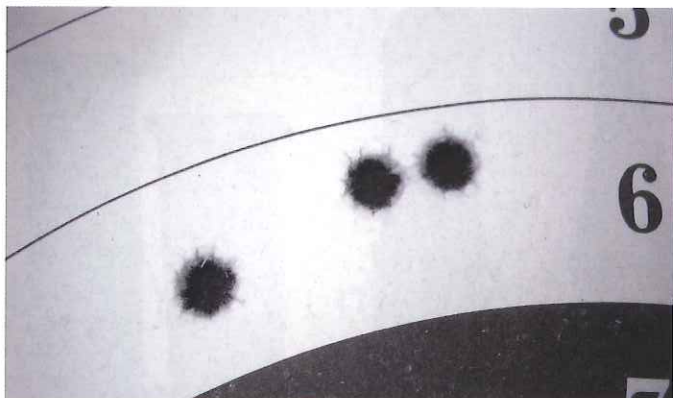
KOEAMMUNTA

Kokeilimme Tarvas-luotia vanhaan tapaan luusimulaattorissa ampumalla niitä eri nopeuksilla märkään luettelopakkaan, jonka sisällä on "luu" kertopuusta ja laminaatista. Koemateriaaliin lisättyä "luita" ja tyhjiä välejä kritisoidaan usein, mutta tämä on ainoa keino, jolla voidaan saada edes jotenkin tositilannetta vastaava tilanne. KAIKKI samaa materiaalia olevat "parhaiten lihaskudosta simuloivat" testiaineet antavat luodin käyttäytymisestä todellista tilannetta paremman kuvan ja haavakanava muodostuu suuremmaksi. Mikäpä onkaan parempi menetelmä luodinvalmistajaa ajatellen? En ole kuitenkaan koskaan tavannut esimerkiksi hirveä, jonka rakenne olisi yhtenäistä massaa läpi koko eläimen. Lisäksi on osoittautunut että luodit, jotka pysähtyvät simulaattorimme keinoluuhun, eivät läpäise myöskään todellisuudessa hirven paksuja luita, mikä on todella tärkeä tieto metsästäjälle.

Vertailun vuoksi ammuttiin myös vastaavanpainoinen Barnes TSX. Vihtavuoren opas antaa 165 gr luodille N550-ruudille maksimiannoksen 3,12 g. Lähtönopeutta pitäisi kertyä noin 821 m/s. Omassa aseessani lataus ei antanut liiallisia painamerkkejä kummallakaan luodilla, joten sitä käytettiin. Oehlerilla mitattuna nopeutta kertyi taulukkoarvoa huomattavasti enemmän, Tarvas-latauksen lähtönopeus oli 844 m/s ja Barnesilla 860 m/s. Tarvasta ladattiin myös

Vihtavuoren maksimilatauksella luusimulaattoriin ammutut Tarvas ja Barnes TSX.

Kolmen laukauksen osumakuvio sataan metriin oli 32 mm.

Tarvaksen ja Barnesin sisäänmeno (vas) ja ulostulo (oik) keinoaluissa. Sakaroitaan menettäneen Barnesin laajempi kärkiosa rikkoo enemmän luuta kuin siistimmin läpi porautuva Tarvas, mikä myös käytännössä vaikuttaa liihahävikkiin. Sisäänmenopuolelta "luun" pinnasta on myös hyvin nähtävissä haavakanavan koko.

hitaammille nopeuksille, 770 m/s ja 580 m/s.

Ennen "luuta" luodin oli puskettava kolmen luettelon läpi eli "pehmytkudoksen" määrä oli 12 cm. Tekoluun paksuus oli yhteensä 11 cm. Nopeudella 844 m/s Tarvas upposi luetteloon 64 cm (+ 11 cm luuta). Nopeudella 770 m/s upotus oli 68 (+ 11 cm) ja nopeudella 583 m/s luoti lävisti koko pakan eli yli metrin,. Ilmeisesti se ei lainkaan auennut.

Vastaavasti Barnes TSX nopeudella 860 m/s läpäisi 36 (+ 11 cm) ja menetti samalla jokusen sakarankin rääkissä.

Barnesilla oli luonnollisesti suurempi haavakanava kuin Tarvaksella, mutta ero ei ollut kovinkaan suuri maksiminopeuksilla. Sen sijaan Tarvaksen nopeuden pudottua alle 800 m/s kanava pieneni jo selkeästi, samoin kanavan ympärillä ollut painealue ja nopeudella alle 600 m/s tulokset eivät paljoa täysvaipasta poikenneet.

Sorvatut luodit ovat yleensä erittäin mittatarkkoja ja samalla myös käynti tavanomaista parempi. Suurimman nopeuden antaneella Tarvas-latauksella ammuttiin kolmen laukauksen kasa 100 metriin. Kasan koko oli 32 mm eli riittävä useimpiin metsästystilanteisiin, joskin kasaa on varmasti mahdollisuus tästäkin parantaa hakemalla optimaalisempi lataus.

LÄPÄISY

Mikä sitten on riittävä läpäisy? Kokemuksesta tiedämme että useimmat .308:n tavanomaiset laajenevat hirvi-

luodit pysähtyvät hirvessä viimeistään vastapuolelle nahkaan ja isoihin luihin osuessaan myös rikkoutuvat helposti. Kuitenkin useimmat laadukkaat bondatut lyijysydänluodit sekä aukeavat massiiviluodit hoitavat homman kotiin varmasti ja luotettavasti, monissa tapauksissa ne myös putkahtavat läpi vastapuolelta.

Tiedämme myös, että eläin kuolee nopeammin kun luoti lävistää sen koonaan. Vähän muotoaan muuttavat luodit löytyvät harvoin hirvestä, suorissa sivulaukauksissa ei koskaan. Vaikka läpäisy onkin suotava piirre, mielestäni myös osuman jälkeisellä teholla on paljon merkitystä turvallisuutta ajatellen. Aina ei voi tietää miten luoti kimpoilee osuman jälkeen vaikka se eläimessä kulkisikin suoraan. Lisäksi löytyy ampujia, kuten viime jahtikaudella, jotka eivät ole niin kovin tarkkoja taustasta. Naapuripassin kaveri oli pahana kun jahtimies ampui likimain kohti. Tähän ampuja tuumasi vain ettei tilanne niin vaarallinen ollut, hän näki naapurin koko ajan kiikarin linssissä! Jokainen tekee luonnollisesti itse patruunavalintansa ja vastaa myös siitä että tausta on kunnossa ennen liipaisimen painamista.

YLEISLUOTI

Valmistaja markkinoi Tarvas-luotia eräänlaisena yleisluotina, joka sopii yhtä hyvin kauriille kuin hirvälle. Ainoa, mihin suhtaudun varauksella on luodin kova läpäisy, esimerkiksi kauriissa nopeus ei juuri hidastu. Tämä vaatii metsäs-

Ylempänä Tarvaksen sisäänmeno pakkaan nopeudella 770 m/s ja alempana 580 m/s.

täjältä malttia ja hyvää arviointikykyä, varsinkin nopeissa tilanteissa. Muuten Tarvas on kaikin puolin hyvin suunniteltu, sen painopiste on oikea (pysyy hyvin suunnassa) ja se toimii luotettavasti juuri kuten valmistaja kertoo. Alin nopeus, jolla luoti vielä aukeaa lieenee kuitenkin lähempänä 600 m/s kuin 500 m/s, mutta tämä ei ole oleellista mikäli ampumatkat pysyvät kohtuullisina. Luoti on varmasti erinomainen vaarallisen suurriistan kaatoon ja tilanteisiin, joissa suuresta läpäisystä on todellista hyötyä, erityisesti kun pitää läpäistä suuria luita. □